

ПРОБЛЕМА ДОСТОВІРНОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Статистичні звіти Держкомстату містять два показники, які визначають можливість економіки країни до зростання – це наукоємність валового внутрішнього продукту (ВВП) та відсоток інноваційно-активних підприємств.

Більшість країн визначає збільшення або зменшення витрат на науку за показником наукоємності ВВП – частка витрат на науку у ВВП. В умовах глобальної конкурентної економіки більшість країн ставить за мету цей показник збільшити. Наприклад, для країн Європейського союзу Лісабонською Стратегією встановлено до 2010 року досягти 3% наукоємності ВВП. В 2007 році середнє значення цього показника в країнах ЄС-27 становило 1,85%. Наукоємність ВВП України майже вдвічі менша від середнього показника в країнах ЄС-27- 0,86% [1, С. 198].

Статистичний аналіз інноваційної активності підприємств України свідчить про те, що їх кількість зменшилась з 26% у 1994 році до 12,8 % у 2009 році. За критерієм частки підприємств, які займаються інноваційною діяльністю Україна майже в півтора рази відстає від найменш інноваційно-активних країн ЄС – Латвії і Болгарії, та більше ніж в п'ять разів від лідера – Німеччини

В Законі України «Про інноваційну діяльність» визначається, що «інноваційна діяльність – діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг» [3]. Державний комітет статистики України визначає інноваційну діяльність як «комплекс наукових, технологічних, організаційних, фінансових та маркетингових заходів, які спрямовані на створення та впровадження інновацій (проведення і придбання наукових досліджень, нових технологій, виробниче проектування, інші види підготовки виробництва для випуску нових продуктів, впровадження нових методів їх виробництва, придбання машин, обладнання, установок, інших основних засобів та капітальні витрати, пов'язані з упровадженням інновацій, маркетинг, реклама тощо)» [4]

На нашу думку, витрати підприємства, пов'язані з придбанням машин та обладнання, рекламою та маркетингом (Держкомстат не визначає, які маркетингові витрати відносяться до інноваційної діяльності), не можуть бути віднесені до інноваційної діяльності, так як це не відповідає визначенню інноваційної діяльності згідно чинного законодавства.

Згідно даним Держкомстату України, за структурою витрат на інноваційну діяльність лідером на протязі всіх років залишались витрати на придбання машин та обладнання – їх частка збільшилась з 61,0 % у 2000 році до 70,6 % в 2008 році, а в 2009 кризовому році складала 62,6% (рис.1, за даними [4]). Частка витрат на дослідження і розробки за 9 років зменшилась на третину - з 15,1 % в 2000 році до 10,6 % в 2009 році. На придбання нових технологій підприємства України витрачали не більше, як 4% від загальних витрат.

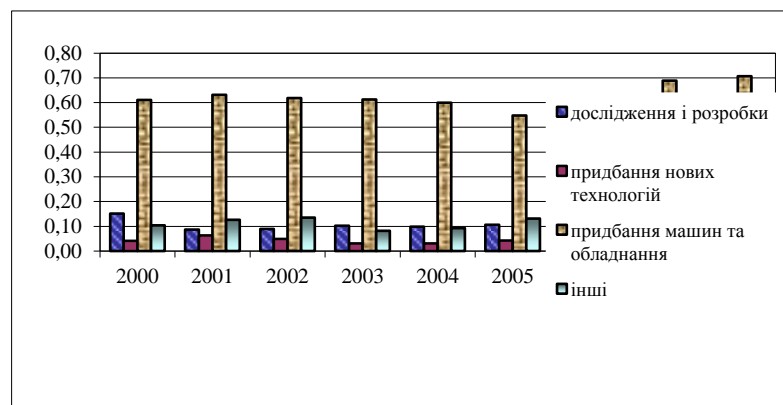

Рис. 1. Структура витрат інноваційно-активних підприємств, частки

На наш погляд, показники інноваційної діяльності підприємств України значно перевищені. Підприємство купує нову машину або обладнання (найчастіше іноземного походження) і вже відноситься до інноваційно-активних! За таким ставленням підприємства не зацікавлені в проведенні та фінансуванні науково-дослідних та конструкторських робіт, що призводить до низького попиту на розробки вітчизняної науки, скорочення кількості наукових організацій, недостатнє фінансування наукових установ, як галузевих і академічних так і вузівських. Наші підприємства фінансують іноземну науку!

1. Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність в Україні» – К.: ДП «Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України», 2009 - 363 с.
2. Матеріали II Міжнародного форуму «Трансфер технологій та інновацій», м. Київ - 2008.
3. Сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>
4. Сайт Держкомстату України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>